

ХРЕСНА ДОРОГА

ІЗ РОЗДУМАМИ ПРО ДІЛА
МИЛОСЕРДЯ

**Написано на Славу Божу
і для добра вірних
у Надзвичайний Ювілейний Рік
Божого Милосердя,
на початок Великого Посту,
особливої пори Діл Милосердя.**

*Уклінно прошу про молитву за спасіння душі
рабів Божих священника Віталія і Люби,
а також всіх, хто долучився
до творення цієї молитви.*

**Ідея та реалізація проекту протоієрея
Віталія Тарасенка,
священнослужителя
Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ,
душпастиря українських громад
у містах Генуя, К'яварі та Савона (Італія).**

*Графіка
Володимир Окрутний (Тернопіль)*

2016

ХРЕСНА ДОРОГА
ІЗ РОЗДУМАМИ ПРО ДІЛА МИЛОСЕРДЯ

Soprano

От - че, Ми - ло о се - е - рдний, — Ти пос - лав Сво - го

Си - и - на, що - би ко - жен хто ві - ру - є

в Ньо - го піз - нав Тво - о - ю Лю - бов.

Сер - це ми - ло - о се - е - рдне сот - во - ри вме ні

Бо - о - же і по - ми - луй ме - не

*В ім'я Отця, і Сина,
і Святого Духа. Амінь!*

ВСТУПНА МОЛИТВА

Милосердний Боже, прихід Твого Сина на Землю змінив хід історії людства. Через Сина Ти уклав Новий Заповіт з людиною і кожен, хто увірує в Нього буде мати життя вічне. У Сині Ти показав Свою велику Любов до грішників і подав надію на Спасіння. Ця любов торкає до нині серця багатьох, спонукаючи до навернення.

Через Свого возлюбленого Сина Ти закликав вірних Тобі до милосердя, цей заклик чуємо і ми у цей теперішній час.

Отче небесний, визнаємо, що Милосердя – дар, що сходить з Висоти, від Тебе, Отця – Світла. Тож смиренно просимо Тебе, Милосердний Боже, благослови нас на ці духовні роздуми над хресним шляхом Твого Сина. Щоб сподобились ми пізнання Твоєї любові і, натхненні Твоїм Святим Духом, ревно творили діла милосердя, уподібнюючись до Тебе, нашого Милосердного Отця.

Амінь.

1. ІСУСА ЗАСУДЖУЮТЬ НА СМЕРТЬ

*Ув'язненого
відвідати*

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, у цій хвилині ми згадуємо про суд над Тобою. Водночас згадуємо про ув'язнених та про всіх позбавлених волі.

Роздум:

Тоді в Єрусалимі це був вирок, винесений людьми над Сином Божим. Спочатку це були лише лихі думки в серцях, котрі з часом переросли у наклепи. Потім вирок став судом кількох. А далі спокушений, засліплений натовп зажадав смерті.

Скільки подібних вироків відбувається тепер? Подивляйтеся, що люди, засуджуючи інших, твердо переконані, що таким чином роблять добро. Зауважмо, що через осудження і вирокі, світ добрішим не став! Правда є та, що через наші щоденні осудження ближніх, виключення їх із кола друзів, знайомих, відкинені нами люди добрішими від цього не стали!

Осуджені, засуджені, вони потрапляють під кару ізоляваності, стають приречені на самотність. Це все веде до знищення у них людського образу і подоби. На кожного з них ми накладаємо клеймо: Ти небезпечний!

Небезпечний? Це тому, що хтось так сказав?

Через те, що хтось так вирішив?

Виявити милосердя – це найперше допомогти відновити образ Божий і Його подобу тим, хто добровільно чи недобровільно втратив синівство, втратив достойність називатися дитиною Божою.

Виявляючи милосердя ув'язненим, ми нагадуємо їм про свободу душі, яку вони можуть повернути через розкаяння і навернення до Бога. Виявляючи милосердя осудженим, ми повертаємо їм достойність бути любленими, бути учасниками Христової сім'ї – Церкви.

Ісус нас просить, щоб ми були милосердними, як Отець.

Багато прислухалось до заклику Спасителя. І тепер багато осуджених, відчувши любов до них, відновили на собі образ і подобу Отця. Більше того, вони самі стали милосердними до інших ув'язнених. Багато засуджених у місцях позбавлення волі вступили на дорогу святості. Любов породжує любов!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо виявити милосердя найперше до тих, кого ми вже самі осудили. І також до тих, хто був засуджений іншими.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, засуджені з Тобою. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня:

Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

*Кривду терпеливо
зносити*

2. ІСУС БЕРЕ НА СЕБЕ ХРЕСТ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, у цій хвилині ми згадуємо про початок хресної дороги. Водночас згадуємо про покривджених та духовно зраних.

Роздум:

Після кожного осуду відразу відчуються його наслідки. Кожен, хто живе на землі несе якийсь хрест у житті. На прикладі Ісуса бачимо, що можемо нести не тільки свій, ще й накинутий, незаслужений хрест. Ісус тихо і спокійно терпить приниження. Коли Йому накладають незаслужений хрест, проявляє терпеливість. Тепер Він відчуває не тільки моральний, а ще й фізичний тягар приниження і покривдження.

У нашому житті, повному стресів, все більше відчувається напруження у відносинах між людьми, у сім'ях, між народами. Із малого непорозуміння може спалахнути великий конфлікт. На кожен агресію нас закликають відповісти справедливою жорстокістю. Бажання помсти так може оволодіти серцем, що можемо відважитися на найбільш грішні кроки... Куди веде нас ця дорога нетерпимості?

Виявити милосердя – найперше повірити, що добро може перемінити зло. Це не пустити зло у своє серце і не передати його іншим. Це продовжувати приймати ближнього із його людськими вадами, особливим характером, помилками минулого. Вірити, що все зміниться і настане мир та злагода.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними, як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і вдалось врятувати чимало дружніх відносин. Скільки сімей залишилось в нерозривному союзі любові! Скільки було зупинено різних форм агресії і гніву!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо виявити милосердя найперше до тих, до кого ми не були терпеливі. Також до тих, хто втратив терпеливість і став роздратованим.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, терпеливо зносимо кривди з Тобою. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня:

Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

*Голодного
нагодувати*

3. ІСУС ПАДАЄ ПЕРШИЙ РАЗ ПІД ХРЕСТОМ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, у цій хвилині ми згадуємо про твоє перше падіння. Водночас згадуємо про голодних і позбавлених найнеобхідніших умов життя.

Роздум:

Після виснажливих років служіння людям, після знущань і тортур, після перших кроків хресної дороги Ісуса покидають фізичні сили. Він падає знесилений, знаючи, що це тільки початок. Треба йти далі, а сил уже, здавалось би, нема. Але цього ніхто зі спостерігачів не хоче зрозуміти. Він має виконати Свій вирок. Значить це його така доля! Доля? А хто вирішує цю долю?

Коли Бог створив цей світ Він наповнив його всім необхідним для життя усіх людей. З часом люди зробили між собою поділ на насичених і голодних, на тих, хто має з надлишком і тих, хто вмирає з голоду. Як одні, так і другі далі продовжують просити “хліб наш насущний дай нам сьогодні”. Хіба ця молитва не була вже вислухана? Хіба Боже милосердя не виявилось вже? Хіба дарів землі не вистачає вдосталь? А можливо дехто не замислюється над цим і не хоче ділитися із потребуючими?

Коли ми все привласнюємо лише для себе, то хіба не

крадемо в Бога і в Його дітей? Хіба Він не створив цей світ для всіх?

Знеможена голодна людина у розпачі може спокуситися до найжахливіших гріхів супроти себе і супроти інших. Хто відмовляє бідному у їжі, той штовхає його на гріх, той стає співучасником його падіння.

Виявити милосердя – це змилосердитися над людською неміччю. Це виявити людяність і допомогти у перших елементарних потребах, що можливо не позбавлять людини її хреста, але додадуть сили нести важкий тягар щоденності і продовжити шлях життя. Це дозволити Богові через тебе виявити любов до Свого створіння!

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними, як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і скільки тепер людей отримують необхідну допомогу через благодійні акції. А могли бути на грані падіння у відчай і зубожіння! Скільки людей доброї волі розділили із убогими свої статки і ті, відчувши ласку милосердних, віднайшли надію.

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя найперше до тих, хто потребує матеріальної підтримки, хто не може забезпечити собі життєвий мінімум, хто перебуває у великих боргах.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, Тобою натхненні і відкриті на потребуючих. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

4. ІСУС ЗУСТРІЧАЄ СВОЮ МАТРІ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Недужому послужити

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, у цій хвилині ми згадуємо про зустріч із Твоєю Матір'ю. Водночас згадуємо про недужих і про тих, хто почувається самотнім, особливо у наших сім'ях, родинях.

Роздум:

Після першого падіння Ісуса матір не може бути на віддалі від Нього, і попри всі заборони прагне зустрічі. Вона довіряла раніше і далі довіряє Сину, поважає Його вибір і волю Отця. Марія спішить підтримати, хоче бути поруч і, хоч не може змінити трагічну долю, далі виявляє свою підтримку: “Ти не сам! Я була і є поруч з Тобою.”

Родинний зв'язок – зв'язок, який пояснює без слів чому не можеш стояти осторонь і бути байдужим до болю, до сліз, до терпіння. Та все ж у цьому розвиненому, але вкрай зайнятому світі, все менше з'являється часу на увагу до слабших. У цьому забезпеченому світі гроші все більше стають центральним питанням у лікуванні. У цьому комфортному до дрібниць світі, страждучі рідні стають перешкодою до щастя, бо створюють незручності. Здавалось би рідні і близькі, але в одну мить можуть стати чужими і далекими. Старші за віком, хворі, немічні мають страх бути тягарем для інших, насправді – бояться змін у відношенні до себе, бояться бути відкинутими.

Твої проблеми – твої турботи. Це хоч і справедливо, але чи по-людяному?

Сім'я, родина, група друзів є під постійною атакою різних спокус, що знищують єдність і взаємну підтримку. Хворі, недужі, неповносправні часто бувають покинуті, хоч про них турбуються наймані працівники. Часто їх переслідує почуття вини перед своїми рідними. Інколи вони чуються зайвими, забутими і навіть викресленими. Це таким має бути сучасний розвинутий світ?

Виявити милосердя – це пам'ятати про зустріч поглядів, коли доглядаєш за недужим. Твій погляд має бути поглядом Марії, в якому можна було віднайти все, щоб відчувати, що ти не сам, що з тобою є той, хто тебе любить таким, яким ти зараз є.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і скільки недужих людей в цьому світі тепер оточені поглядами любові! Скільки відповідають радістю на усмішку добродіїв! Скільки таких, що вирішили радіти життю, хоч перебувають в обмежених умовах, тільки через те, що відчули себе улюбленими!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя до тих, хто потребує нашого ласкавого погляду, хто прикутий до ліжка самотності, хто відчув себе непотрібним, забутим, покинутим.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, за прикладом Марії відкриті для хворих і немічних. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене. (знак хреста і поклін)

5. СИМОН З КИРИНЕЇ ДОПОМАГАЄ ІСУСОВІ НЕСТИ ХРЕСТ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

*Подорожнього в дім
прийняти*

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного Отця, ми згадуємо про Твою зустріч із Симоном і згадуємо про скитальців та подорожуючих.

Роздум:

На свято Пасхи з Киринеї (Лівії) прибув Симеон, ставши невольним свідком страждання Якогось незнайомця. Та за якусь мить від глядача він змінився на співучасника долі того Незнайомця. Обоє скитальці, обоє в чужому місті, обоє тепер не зі своєї волі об'єднані, щоб нести чужий незаслужений хрест.

Доля неосілих, скитальців, емігрантів – це часто вимушений вибір через критичну ситуацію на рідній землі. Інколи причиною є те, що ти хочеш відійти від гіршого на зустріч кращому. Віра у краще майбутнє надихає йти у незнаний світ. І де б ти не був все ж трапляються непередбачені ситуації, які випробовують твою людяність ким би ти не був.

Приміром, зустріч з людиною, яка потребує твоєї гостинності. Є багато причин залишитися байдужим споглядачем над долею чужих, просто відвернути голову,

мовляв “у кожного є доля” і залишитися в зоні егоїстичного комфорту. Що буде зі світом, коли кожен закриється у власному комфорті?

Виявити милосердя – це інколи потреба кривлі над головою, інколи – затишок сімейного тепла. Інколи – це запросити до свого кола друзів незнайомця, щоб зробити його учасником твоєї опіки і підтримки.

Це повірити в Боже провидіння, що випадкових людей не буває.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець.

Багато прислухалось до закликів Спасителя і скільки подорожніх в цьому світі пережили обійми гостинності! А скільки самотніх людей в цьому світі відчували дотик любові! А скільки незнайомих і чужих, на нашу відкритість стали близькими і навіть рідними!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя до незнайомих, чужинців, скитальців і разом з ними пройти частину їхнього хресного шляху.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою. За прикладом Симеона-іноземця будемо відкриті на тих, хто в скруті, незалежно він його національності і походження. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя!

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

6. ВЕРОНІКА ВИТИРАЄ ІСУСОВЕ ОБЛИЧЧЯ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Сумного потішити

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, ми згадуємо про милосердний вчинок Вероніки і згадуємо про всіх засмучених і тих, хто перебуває в темряві журби.

Роздум: На цій хресній дорозі дехто важко зітхав, бачивши жалюгідний вигляд Христа. Спітніле, закривавлене обличчя показувало образ знищеної людини. Тепер немає сумніву чим все закінчиться. Лише потрібно дочекатися завершення цього сумного дійства. Важко було дивитися на страждання, але найважче було добровільно підійти до Нього. Що скажуть інші? Як це буде виглядати зі сторони?

Атмосферу панічного страху і безнадійного смутку перериває тихий і ніжний голос дівчини Вероніки. Те, що зробила вона більше, ніж простягнута хустина, щоб витерти обличчя. Це жест утіхи і підтримки: “Ти не сам!” Вона не звертала увагу на висновки інших: що про неї скажуть, подумают. Вона не звертала увагу на осуд, дорікання і, можливо, насміхання. Вона звернула увагу на недужу, зранену, немічну людину. Зробила добрий жест і отримала погляд Любові, що відбився на її хустині.

Скільки сумних облич ми бачимо щодня? Як часто ми бачимо одні і ті ж обличчя, сповнені турботою, журбою і смутком?

Коли пізнаємо життя таких людей, то розуміємо, що інколи засмучені вводять самі себе у цей стан, а інколи їх підштовхують обставини. Найгірше те, що такі люди мають схильність закритися самі в собі у безнадійних думках, у темноті журби, у відчаю. Як важливо, щоб у такому стані був той, котрий хоча би на мить освітив цю темінь. Щоб пригадати, що маленький промінчик просвічує найгустішу темряву!

Виявити милосердя – це наважитися увійти у світ зажурених і сумних, щоб показати їм шлях до радості і надії. Це відновити хоч на мить лик дитини Божої, котра покликана жити духом Радісної Звістки – тобто Євангелії.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато людей змилосердилось над засмученими і розділили їхній смуток, який зменшився. А скільки людей розділили радість і вона збільшилась. А скільки тих, котрі повернули справжнє обличчя і життя тим, котрі його мали вже знівеченим!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо виявити милосердя до засмучених ціною того, що приймемо і розділимо їхній стан та запросимо жити в надії на краще, обіймах Милосердного Отця!

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, за прикладом Вероніки несемо промінь радості тим, хто спокусився і повірив в темряву. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

7. ІСУС ВДРУГЕ ПАДАЄ ПІД ХРЕСТОМ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, у цій хвилині ми згадуємо про Твоє друге падіння під тягарем хреста і згадуємо про тих, котрі потрапили в кризу сумніву.

Роздум:

Ісус знову пробує нести хрест, але невдовзі знову падає і знеможений на мить залишається під тягарем хреста. Відчуваючи стільки підтримки, можна наважитися продовжити хресний шлях, але друге падіння повертає до думки: ти ж немічний, ти не дійдеш! І тоді відразу приходять ще багато інших думок ... Для чого, чому, навіщо, що з цього буде ...?

Так, тебе підтримують, але страждаєш ти! Окрім немочі тіла, приходять неміч духа. Матеріальні труднощі часто вводять у духовну кризу: як тепер бути? Фізичні болі тіла, викликають біль душі: чому, за що, хто винен? Багато знаків запитань, а мало відповідей. Так є ... через крик запитань, тихий голос відповідей не чути. Стан багатьох запитань – ми прирівнюємо до стану сумнівів.

Сумніви зупиняють людину перед невидимою стіною, яку будує людина у своєму серці. Чим більше часу проходить, тим більшою виростає ця стіна, яка навіює

В сумніві порадити

панічний страх – все, що не зробиш, все є помилкою. А є ті, що в пориві порятунку шукають якоїсь відповіді. У сучасному світі, де все можна пізнати завдяки пошуковим серверам, де багато хто відчуває себе обізнаним і “компетентним у всіх питаннях”, де постійно перебуваєш під тиском рекламних порад, далі залишаєшся в пошуках “чистої води”, яка втамує спрагу пізнання Істини.

Виявити милосердя – це стати свідком Істини Христа, це запросити звернути погляд сумніву на пізнання Світла Євангелії Христа і поділитися досвідом пошуку Божої волі.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато людей у цьому світі наповнились дарами Святого Духа і, наділені Його силою з висоти, стали світичами для дітей, молоді, для тих, котрі потрапили в духовну кризу. А скільки духівників і Богом натхненних простих людей допомогли віднайти і пізнати Христову Істину!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя до тих, хто страждає у сумнівах і з терпеливістю показати їм шлях до пізнання Божої Істини.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя, тепер йдемо з Тобою, і попри всі крики сумнівів намагаємося почути Твій голос, голос Мудрості. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

*Грішника
навернути*

8. ІСУС ПРОСИТЬ ЄРУСАЛИМСЬКИХ ЖІНОК, ЩОБ ПЛАКАЛИ НАД ОСОБИСТИМИ ГРІХАМИ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного Отця, у цій хвилині ми згадуємо твою зустріч із жінками, яким ти сказав звернути увагу на справжніх грішників. Водночас згадуємо тих, хто потребує навернення на шлях істинний.

Роздум:

Жінки плачуть над стражданнями Ісуса. Христос не приймає їхнього плачу над Ним, безвинним, натомість спонукає звернути увагу на їхній спосіб життя, на їхні гріхи, на гріхи їхніх дітей.

Плач за гріхи – це дар Божий, який показує сокрушення розкаяного серця і бажання вже більше не робити гріхів. А що, коли цей плач не є плачем за власні гріхи? Тоді це виглядає немов театралізоване дійство. Спектакль, який награно показує трагізм, зворушує почуття людини і на цьому все зупиняється? Що змінюється від такого плачу “за чужі гріхи”?

На жаль, сучасне життя перетворюється у театралізоване дійство. Ми не зауважуємо, як копіюємо поведінку

відомих осіб, як ми цікавимося життям інших, як ми переймаємося проблемами часто видуманих персонажів. Все це нас привчає віддалятися від думок про себе, про своє духовне і моральне життя.

Навернення грішника має завжди починатися з особистого прикладу навернення. Приклад відкинути власну “колоду” допоможе ближньому побачити, як витягнути свою “тріску”. Приклад відкинення грішного життя додасть мужності виправити недоліки тому, хто кається.

Виявити милосердя – це показати смиренний приклад особистого навернення, це підтримати найменші зусилля у наверненні ближнього свого, це молитва заступництва за грішника у спокусах, терпляче очікування радісної миті, щоб разом йти дорогою спасіння.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець.

Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато показало правдивий приклад навернення, тим самим спонукали окутаних гріхом розірвати їхні кайдани. А скільки праведних не посоромилося публічно визнати свій гріх і покаятися! Скільки добрих прикладів є між нами!

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя до тих, хто живе у грісі, молячись за їхнє навернення, даруючи слова надії на святе життя, підтримуючи найменші зусилля на шляху покаяння.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, наслідуючи Тебе, проявляємо турботу над грішниками. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене. (знак хреста і поклін)

9. ІСУС ПАДАЄ ТРЕТІЙ РАЗ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного
Отця, у цій хвилині ми згадуємо про
твое третє падіння під тягарем чужого

і незаслуженого хреста. Також пригадуємо про неосвічених і
засліплених хибними знаннями.

Невіжу навчити

Роздум: Ісус падає знову. У цьому третьому падінні Він далі
не соромиться Свого безсилля, не приховує своєї немочі. Він
знеможений і втомлений. Показуючи свою неміч, немов про-
сить про допомогу. А чи знайдеться той, хто зрозуміє Його,
хто допоможе Йому, хто виявить милосердя?

Ще недавно Його називали “Учителем” і дивувалися Його
мудрості, а тепер Він принижений і погорджений перед
усіма. Ще кілька днів тому у Нього просили поради і слухали
Його, а тепер всі, немов глухі і сліпі, переконані у своїй пра-
воті. У тому натовпі були ті, що йшли до Нього за втіхою,
щоб Він зрозумів їхнє життя і заспокоїв, а тепер ніхто не
хоче зрозуміти Його болю. Чому і звідки така жорстокість?
А може – засліпленість? Якщо би тоді запитали когось із
натовпу “Чому Ісус покараний? Для чого так терпить? У чому
винен?”, відповіді би не було. Була б страшенна злість від
незручних запитань.

Засліпленість, зарозумілість, неуцтво веде до фанатичного
бажання, щоб було так, як хтось хоче і в цьому нема пояс-
нення. Гордість веде до засліпленості у неповних висновках,
егоїзм – до обмежених і помилкових знань, лінивство – до
поверховості. Не секрет, що комусь вигідно мати неосві-
чених людей, які сліпо повторюють думки інших, які не
задумуються над правильністю вчинків, які стають сірою
масою людей. Комусь вигідно, щоб люди жили з хибними

поглядами на життя, що ведуть до знищення людства.

Тепер зрозуміло, що нам хочуть нав'язати хибні погляди на цей світ і життя, нам навіюють думку про неможливість бути святими, про необов'язкову вірність у подружжі, про якусь приховану всемогутність людини, про наше право над життям іншого ...

Дехто, на жаль, прийняв хибну науку, відкидаючи поучення Біблії, поучення Церкви. Найгірше те, що, відчуваючи заплутаність думок, дивлячись на хаос у суспільстві, сучасні невіжі не визнають своєї помилки і далі відкидають пізнання Божої Істини. Будьмо уважні до того, якими знаннями нас наповнюють! Чи часом ці сучасні знання, винаходи не ведуть до гріховного упадку суспільства і знищення землі?

Виявити милосердя – це стати простим у висловлюваннях і доступним у виясненні невідомого, уникати пустих розмов і суперечок із гордовитими всезнайками, не насміхатися і не глузувати над неосвіченими. Це захистити інших перед фальшивою інформацією і показати приклад у здобутті правдивих знань.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець.

Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато невтомно здобувають знання для служіння людству, перебувають у пізнанні Божої мудрості, у чистоті розуму і серця. Завдяки таким правдивим учителям поруч із знаннями приходить мудрість життя.

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя до тих, хто не мав можливості чи бажання здобути науку, потрібну для доброго спільного життя на цій землі.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер йдемо з Тобою, піднімаємось з ями неuczтва та невідання, здобуваємо знання, щоб краще пізнати цей світ і краще наслідувати Тебе. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене. (знак хреста і поклін)

10.3 ІСУСА ЗДИРАЮТЬ ОДЯГ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Нагого зодягнути

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного Отця, у цій хвилині ми згадуємо про те, як з тебе здирали одяг і висміювали нагого. Також згадуємо про всіх обділених мінімальним людським достатком.

Роздум: Коли здирали з Ісуса одяг, окрім фізичних болів, завдали ще й морального приниження. Людина без одягу нагадує людину, позбавлену гідності і мінімуму особистої власності.

Вони кидали жереб, ділили між собою останнє, що Він мав. Все робили згідно якихось своїх правил, згідно якогось свого закону. Все робили на очах у Нього і на очах німих і засліплених глядачів. Все виглядало справедливо. Гонитва за достатками, за повним забезпеченням, за вишуканістю часто спонукає багатіти за рахунок інших, які від цього бідніють. Інколи забирають останнє, щоб на цьому збагатитися. Такі безсоромні вчинки доводять бідну людину до зубожіння, позбавляють гідності, що у свою чергу можуть поступово опустити до рівня тваринного мислення. Найгірше, що часто це робиться навіть в рамках закону, якихось потайних домовленостей. А хіба закон не має бути на захист людини? Хіба той, хто має владу, має право забирати в людини останнє?

А що наповнює наші думки, наші розмови, наші мрії?

Гонитва за недостатками, за повним забезпеченням, за вишуканістю? Спочатку виникає бажання – щоб не було гірше від інших, а з часом поступово переходить у дике прагнення, щоб було краще, ніж в інших.

Ми часто стоїмо перед вибором: багатіти за рахунок інших чи поділитись з біднішими? Мінімум матеріального забезпечення повертає людині почуття гідності. Це не складно. З кожного по-нитці і бідному буде сорочка. Так каже людська мудрість. А що кажуть твої вчинки?

Виявити милосердя – це відважитися поділитися матеріальним добром, зробити таємний дарунок, який поверне людині почуття власної гідності. Це зречтись марнотратства і захланності. Це радіти від виявленої солідарності і підтримки тих, хто потрапив у скруту.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато вирішило жити в скромності і стриманості. А скільки отримало в дарунок одяг. А скільки тих, які були у великій скруті і отримали мінімум матеріальної допомоги. Скільки стало тих, котрі, зворушені такими вчинками самі вирішили допомогти іншим?

Тепер і ми хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо відвернути свою увагу від комфортного і забезпеченого життя, а подивитися на бідніших від нас, щоб виявити їм підтримку і підвищити їхній матеріальний стан.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер згадуємо Тебе, пам'ятаємо про те, як Ти не соромився бідних, а повертав їм їхню гідність. З Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене. (знак хреста і поклін)

11. ІСУСА ПРИБИВАЮТЬ ДО ХРЕСТА

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Спраглого напоїти

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, у цій хвилині ми згадуємо про те, як тебе прибивали до хресного дерева. Також згадуємо усіх спраглих тілесно і душевно.

Роздум:

Спаситель прибитий до хреста, на якому повисло скатоване немічне тіло. Син Божий і Чоловічий висить між небом і землею. Чути насміхання затверділих серцем і чути голос грішника, котрий заступився за Невинного. Благаючи милосердя, Ісус мовить: “Я спраглий!”

Людина відчуває спрагу двояку: спрагу тілесну і душевну. Без їжі ще можна вижити, але будучи спраглим, кончина наступає дуже швидко. Відчуваючи кінець, Ісус потребує води для тіла і також потребує втамування спраги любові. Ісусові подали оцет.

На жаль, цей світ пропонує різні замітники тамування спраги, які спричиняють ще більший біль.

Спраглим людського щастя подають різні форми залежності, що у свою чергу прибивають до хреста і ведуть до цілковитого знищення. У такому стані знищена людина в муках відчуває ще більшу спрагу. Найгірше, коли напоєна фальшивим отруйним питвом, вона, зрана нещасна,

отримує ще й дорікання, приниження, насміхання. Все це спричиняє спочатку духовну смерть, а потім втрачається бажання продовжувати життя. Знищити морально чи фізично людей, котрі попали в залежність допоможе вирішити проблему?

Виявити милосердя – це продовжувати любити тих, хто не може тебе любити такою жертвовною любов'ю. Це давати надію, співчувати і служити тим, котрі прибиті до хреста своїх залежностей.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець. Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато хто змилосердився над знедоленими людьми, спраглими людської опіки. Таким чином, до життя повернулись напів-мертві, до сім'ї повернулись заблудлі діти, а до дітей вернулись люблячі батьки.

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові! Хочемо виявити милосердя до обманутих світовими утіхами, щоб віднайшли надію і зросили краплями Божої благодаті зранену душу.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер пам'ятаємо Тебе, пам'ятаємо тих, за кого ти молився на хресті. Хочемо Тебе наслідувати, з Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

12. ІСУС ВМИРАЄ НА ХРЕСТІ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Образу з серця прощати

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного

Отця, ми згадуємо про Твої страждання і згадуємо про зранених образою.

Роздум:

Прости їм, бо не знають, що роблять... Отче, у Твої руки віддаю дух мій...

(хвилина тиші)

Він вмер. Вмер, щоб ми жили. Ні, краще сказати: Він віддав Своє життя, віддав за нас, щоб ми його мали в повноті.

Він знав. Знав усе. Прийняв усе з любові і задля любові. На хресті в останніх хвилинах життя було виразно видно Його милосердя до нас, грішних і твердих серцем, заляканих і самолюбивих.

Він залишив цей світ, але не залишив нас. У серці кожного, хто йшов з Ним цей шлях, Він залишив вічний відбиток Своєї Милосердної Любові. Він відійшов до Отця без жодної злості, жодного гніву. Простив усім і з любов'ю сповнив волю Отця. В Його обійми віддав свого Духа.

Світ хоче нас зробити носіями смерті. Смерті фізичної і смерті духовної. Бажання смерті для інших відбувається у спосіб явний і прихований. Це ми говоримо в словах-проклинаннях, це показують нам у фільмах, переживаємо це у комп'ютерних іграх. Дух війни став темою щоденності. Ми

поступово звикаємо до того, що саме жорстокістю можна вирішити складні питання в сім'ї, родині, на роботі, між державами.

Багато покривджених людей носять із собою затаєну злобу, затримують гнів у пам'яті, наповнюють свої почуття ненавистю і бажанням помсти. При цьому всьому озлоблені люди часто забуваються про те, що вони в цей час стають носіями зла. Негативні думки, негативні почуття породжують темряву у душі. Зло породжує зло! Лише Боже милосердя може заповнити порожнечу, спричинену злом.

Виявити милосердя – це захистити себе перед темрявою злоби, гніву, образи. Це зберегти серце чистим і добрим, щоб змогти любити ближнього свого і навіть ворогів.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець.

Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато стало носіями Божого миру, подателями Божого прощення, свідками Божого милосердя. І скільки стало менше у світі злоби, відновились зв'язки подружньої любові, зупинилась братовбивча помста, зміцніли дружні відносини ...

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо берегти своє серце і розум від усякого зла. Хочемо, щоб Твоя жертвна Любов надихала нас на діла милосердя особливо до тих, хто перебуває в темряві гріха.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер пам'ятаємо Тебе, пам'ятаємо як Ти терпеливо зносив образи і молився про прощення кривдникам. Хочемо Тебе наслідувати, з Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

13. ІСУСА ЗНИМАЮТЬ ІЗ ХРЕСТА

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

*За живих і померлих
молитися*

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного
Отця, ми згадуємо про Твої страж-

дання і згадуємо про потребуємих духовної підтримки як присутніх між нами, так і тих, хто відійшов від нас до вічності.

Роздум: На Голгофі все звершилось. Землетрус, темрява, вітер – вся природа здригнулась від болю, від жахливого немилосердного вчинку людей. Хто втік, хто в шоківому стані пішов понурений, хто просто закрився в собі, у своєму страху. Лише декілька осіб залишилось при хресті до кінця, щоб сповнити простий обов'язок людяності – вшанувати тіло Ісуса. Все відбулось майже в таємничий спосіб. Таємні діла милосердя мають велику вартість в очах Божих. До них відноситься молитва. Це піднесення нашої душі до Бога, це єднання нашого духа із Божим Духом, це невидима зустріч у серці людини Між Творцем і творінням. Молитва – вияв нашої віри. Як ми молимося, так ми віримо. Як віримо, так і молимося. Молитися після подій на Голгофі не було так просто. Але необхідно. У нашому житті у безвихідних ситуаціях інколи єдиним, що залишається – це молитися. Але молитися з виявом віри, віддаючись на волю Божу, довіряючи усю свою турботу і журбу Небесному Отцеві. Найперше маємо молитися за себе, за своє спасіння. У нашій молитві обов'язково має бути місце

на поминання живих і померлих: пом'яни Боже слуг Твоїх (тиша і пригадуємо поіменно), подай їм здоров'я і спасіння душі та тіла, а також пом'яни тих, хто пішов від нас (тиша і пригадуємо поіменно) і подай їм вічний упокій.

У нашій східній традиції часто молимо про Боже змилювання: Господи, помилуй; Господи, змилюєшся.

Творімо цю молитву щодня, творімо її тоді, коли не знаємо що і як сказати Богові. Він – Милосердний і приймає кожную молитву, що виходить від серця людського та взиває про Його милосердя.

Всі: Господи, помилуй (12 раз)

Виявити милосердя – це смиренно довіритися Отцеві в молитві і покласти на Нього всі свої переживання і турботи, це засвідчити мир і спокій перед тими, хто став на межу відчаю і безсилля.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець.

Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато стали свідками живої віри, багато священиків, монахів і простих людей вимолюють Боже милосердя. Завдяки їхній вірі і їхній молитві багато Божої благодаті зійшло на цю Землю, незважаючи на нашу грішність і недостойність.

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо виявити милосердя до тих, хто не молиться, або не в силі молитися, хочемо поминати і взивати про Боже милосердя над терплячими душами.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя. Тепер пам'ятаємо Тебе, згадуємо як Ти молився над живими і як Ти спішив до Адама, щоб визволити його з Аду. Хочемо Тебе наслідувати, з Тобою і задля Тебе робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене. (знак хреста і поклін)

*Померлого
похоронити*

14. ІСУСА КЛАДУТЬ ДО ГРОБУ

Пісня:

Отче милосердний,
Ти послав Свого Сина,
Щоби кожний, хто вірує в Нього,
Пізнав Твою Любов.

Молитва: Ісусе, Сину Милосердного
Отця, ми згадуємо про покладення

Твого Божественного тіла до гробу. І згадуємо усіх, хто завершив свій земний шлях.

Роздум:

Похоронна процесія тихо і зажурено залишала місце страти. Для Йосифа з Ариматеї та інших вірних друзів похорон був сумним. Вшанування тіла Учителя робили із думкою про завершення Його земного шляху. Якби ж вони пам'ятали слова про Його воскресіння, тоді цей похорон був би процесією повною надії і очікування на радісну подію, на воскресіння.

На третій день Ісус воскрес!

Тепер ми це знаємо. Знаємо, що як Він воскрес, так і ми воскреснемо. Це означає, що наші похоронні вшанування мають бути наповнені надією і очікуванням Господнього приходу, з яким буде воскресіння і Останній суд для одних на вічну кару, а праведникам – на життя вічне.

Виявити милосердя – взяти участь у похороні, щоб вшанувати і провести на місце спочинку тіло новопредставленого, щоб помолитися за упокій душі, а також, щоб

підтримати родину і близьких. Це також призупинитися і хоч на коротко взяти участь у похоронному ході. Це дбати за належне утримання цвинтарів та інших місць захоронень. Це стати свідком віри у воскресіння, у вічне життя в Домі Отця.

Ісус нас запрошує, щоб ми були милосердними як Отець.

Багато прислухалось до заклику Спасителя і багато виявило свою близькість тим, котрі втратили дорогих людей. Завдяки їхній підтримці та словам утіхи вони відновили надію на Боже милосердя, на зустріч у воскресінні, яка принесе вічну радість.

Тепер хочемо повірити в силу Божої Любові. Хочемо виявити милосердя до знайомих і незнайомих нам людей, тих, котрих Господь покличе до вічності. Хочемо підтримати тих, хто переживає делікатний час розлуки.

Молитва: Ісусе, прости нам, що не завжди зуміли виявити милосердя, тепер пам'ятаємо Тебе, згадуємо як Ти плакав перед гробом Лазаря і як жадав його воскресіння. Хочемо Тебе наслідувати, з Тобою робимо діла милосердя.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене.

(знак хреста і поклін)

ЗАВЕРШАЛЬНА МОЛИТВА

Господи, ми, грішні раби Твої, яким Ти дав безцінний дар милості, благодаримо Тебе за Твоє велике Милосердя, яке Ти показав нам у Сині Твоєму, і в нашому Господі, Ісусі Христі.

Ти одягнув нашу людськість, щоб дати життя Твоєю божественністю;

Ти возніс нашу низькість і підняв з упадку;

Ти дав життя нашій смертності і приніс виправдання нашій грішності;

Ти простив гріхи наші, просвітив розум наш, осоромив ворогів наших і прославив смирення наше.

Ти закликав нас, щоб ми прийняли Твоє Милосердя, що більш бажане, ніж всі жертви і всепалення. Ти закликав нас, щоб ми свідчили Твоє милосердя перед всіма струдженими і зневіреними.

Тож благослови нас, Милосердний Отче, щоб сподобились ми бути учасниками Твого Великого Діла Спасіння, щоб творячи діла милосердя, сподобилися Твого Царства тут, на Землі, і там, на Небі.

Амінь.

Пісня: Серце милосердне сотвори в мені, Боже, і помилуй мене. *(знак хреста і поклін)*

В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа.

Амінь!

Молитва св. Фаустини Ковальської про благодать милосердя до ближніх

Скільки разів вдихнуть мої груди, скільки разів вдарить мое серце, скільки разів запульсує моя кров, стільки тисяч разів прагну прославляти Твоє милосердя, о Пресвята Трійце.

Я хотіла б сама стати Твоїм милосердям і бути Твоїм живим образом, о Господи. Нехай ця найбільша ознака Бога – несповідиме Його милосердя – через моє серце й душу перейде до ближніх.

Господи, допоможи мені, щоб мої очі були милосердні, щоб я ніколи не підозрювала й не осуджувала за зовнішніми ознаками, але бачила те, що найкраще в душах ближніх і приходила до них із допомогою.

Господи, допоможи мені, щоб мій слух був милосердний, щоб я схилялася над потребами ближніх, щоб мої вуха не були байдужі до болю й стогонів ближніх.

Господи, допоможи мені, щоб мій язик був милосердний, щоб я ніколи не говорила погано про ближніх, а для кожного мала слово розради й пробачення.

Господи, допоможи мені, щоб мої руки були милосердні й повні добрих учинків, щоб я вміла чинити добро ближньому, а на себе брати найважчу, непосильну працю.

Господи, допоможи мені, щоб мої ноги були милосердні, щоб я завжди поспішала на допомогу ближнім, забуваючи про власну втому. Нехай мій відпочинок буде в служінні ближньому. Господи, допоможи мені, щоб моє серце було милосердне, щоб я страждала разом із ближніми, щоб ніколи нікому не відмовила в сердечному теплі й щиро розмовляла з тими, хто зловживатиме моєю добротою.

Я зачинюся в Наймилосерднішому Серці Ісуса і мовчатиму про власні страждання. О Господи мій, нехай Твоє Милосердя спочиває на мені. Ти наказав мені вправлятися в трьох ступенях милосердя: перший – милосердний учинок, другий – милосердне слово, третій – молитва. Як не матиму змоги виявити милосердя ані вчинком, ані словом, то завжди зможу помолитися. Молитву я занесу навіть туди, куди не маю сили дійти фізично.

Мій Ісусе, переімени мене в себе, бо Ти можеш усе. Амінь.

ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ЗБОРІВСЬКА
АРХІЄПАРХІЯ УГКЦ